

Sotahistoriasta matkailuvetovoimaa Pohjoiseen Lappiin -hanke

Kunnanhallituksen elinvoimajaosto 27.02.2025 § 13
59/02.05.02.01/2025

Valmistelija

Kehittämiskoordinaattori

Sota-aikaista historiaa ei ole hyödynnetty sen mahdollistamassa mittakaavassa matkailussa Pohjoisimman Lapin alueella. Hankkeen myötä alueen sodanaikainen historia tuodaan esille maastoon sijoittuvassa sotahistoriareitissä, johon yhdistetään modernilla tekniikalla toteutettu visuaalisesti näyttävä digitaalinen näyttelysisältö. Kulttuurimatkailu on nouseva trendi matkailussa. Myös erilaiset kiertomatkat kiinnostavat matkailijoita. Matkailijat haluavat aitoja ja paikallisia elämyksiä, jotka ovat kestävästi toteutettuja. Pohjoisimman Lapin paikallishistoria ja kulttuuri kiinnostavat matkailijoita.

Hanketta on valmisteltu Inarin kunnan yritys- ja kehittämispalveluissa yhdessä Sodankylän kunnan ja eri alojen asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä. Hankkeen valmisteluun ovat osallistuneet Inarin kunnan kehitysjohtaja, kehittämiskoordinaattori, Sodankylän kunnan matkailukoordinaattori ja kulttuurikoordinaattori. Hankkeen valmistelussa on kuultu Lapin sotahistoriallisen seuran, yliopistojen arkeologian ja historian alojen asiantuntijoita sekä av-tuotantoalan ammattilaisia. Inarin ja Sodankylän kunnat kartoittivat kesällä 2024 kyselyllä kuinka tärkeänä paikalliset yritykset ja yksityishenkilöt pitävät sitä, että sota-ajan historiaa tallennettaisiin, tuotaisiin esille ja hyödynnettäisiin paremmin mm. matkailukäytössä. Kyselyyn vastasi Inarissa 46 tahoja, joista 80 % oli yksityishenkilöitä ja 20 % yrityksiä, jotka pitivät aihetta tärkeänä ja jatkokehittämisen arvoisena. Sodankylässä vastaavaan kyselyyn tuli 35 vastausta, joista 83 % oli yksityishenkilöitä ja 17 % yrityksiä. Kyselyyn vastanneiden mielestä alueen sotahistorian hyödyntäminen tulisi tehdä mm. kohteita "tarinallistamalla" ja käyntipaikkoja kartoittamalla sekä kohteita esittelemällä laajemmalle yleisölle.

Tavoitteena on nostaa sotahistorian hyödyntämätön potentiaali Inarin ja Sodankylän alueilla liiketoiminnan kasvua tukemaan, kehittää uudenlaista palveluliiketoimintaa, luoda yrityksille mahdollisuuksia uuden matkailupalvelutuotteen tuotteistamiselle sekä parantaa matkailualan työntekijöiden ympärivuotista työllisyyttä. Tavoitteena on myös lisätä alueiden ja eri kylien kiinnostavuutta kesämatkailukohteina sekä luoda uudenlaista ja kokeilevaa poikkihallinnollista verkostokehittämistä eri alojen ammattilaisten työtä yhdistämällä. Hanke mahdollistaa uusien matkailupalvelutuotteiden tuotteistamisen matkailuyritysten ja opaspalveluita tarjoavien yrittäjien käyttöön. Hanke lisää yritysten kasvumahdollisuuksia ja luo uutta pk-yritystoimintaa (historiaopaspalvelut, kiertomatkatuote). Hankkeen kohderyhmänä ovat alueen matkailuyritykset, uudet ohjelmapalveluyritykset ja alueella liikkuvat matkailijat, jotka ovat kiinnostuneita alueen sota-aikaisesta historiasta.

Hankkeen toimenpiteitä ovat:

- 1) tutustuminen sotahistoriallisiin museoihin ja/tai maastossa oleviin historiallisiin reitteihin, joissa on hyödynnetty digitalisaatiota ja audiovisuaalisuutta
- 2) tiedon koostaminen eri lähteistä ja käsikirjoituksen laatiminen näyttelylle ja reitille
- 3) kohteiden katselmointi ja merkitseminen maastossa sekä yhdistäminen karttasovellukseen
- 4) digitaalisen näyttelyn konseptointi ja toteutus sekä verkkosivuston aineiston toteutus markkinointimateriaaleineen

5) matkailuyritysten uusien palvelujen sisältöjen tuotteistaminen digitaalisen näyttelyn ja reitin ympärille sekä yritysten valmennukset.

Hankkeessa on uutta se, että se mahdollistaa arkistojen, kirjallisten lähteiden ja perimätiedon digitalisoinnin ja siirtämisen uusilla teknisillä ratkaisulla laajasti suuren yleisön käyttöön, mikä jäisi kokonaan ilman hanketta hyödyntämättä. Hanke yhdistää luovalla tavalla eri alojen asiantuntemuksen: hankkeen toteutuksessa tarvitaan ainakin kulttuuri- ja sotahistorian, arkeologian, audiovisuaalisen alan, museoalan ja matkailuelinkeinon yhteistyötä.

Hankkeen konkreettiset tuotokset ovat digitaalisen näyttelyn käsikirjoitus, konsepti ja toteutus, aineistojen laskeutumisverkkosivut, karttasovellus ja sen integrointi verkkosivuille, maasto-opasteet, kyltit, digitaalisen näyttelysisällön tekniikka, näyttelyn markkinointimateriaalit, valmennukset matkailuyrityksille uuden matkailupalvelun tuotteistamisesta sotahistorianäyttelyn ja reitin ympärille ja uudet matkailupalvelutuotteet yrityksille. Yrityksille tarjoutuu mahdollisuuksia uudenlaisen kansainvälisen liiketoiminnan rakentamiseen. Kuntien matkailuelinkeino monipuolistuu. Sotahistoriareitin varrella olevien kylien elinvoima ja näkyvyys paranee.

Hanketta hallinnoisi Inarin kunnan yritys- ja kehittämisspalvelut ja se toteutettaisiin 2.6.2025-30.6.2026 välisenä aikana. Hankkeen digitaalisten sisältöjen toteutukseen kilpailutetaan ostopalveluntuottaja ja lisäksi hankkeeseen nimetään asiantuntijaverkosto, joka koostaa aineistosisällön. Hankkeelle asetetaan ohjausryhmä.

Hanketta esitetetään rahoitettavaksi Lapin Liiton 28.2.2025 päättyvässä JTF-rahoitushaussa. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 258 828 euroa, josta julkisen tuen osuus olisi kehittämiseen 80 % ja investointeihin 70 %. Kustannusarvio koostuu osa-aikaisen (50 %) hanketyöntekijän palkkaamisesta hankkeeseen, ostopalveluista (sisältäen asiantuntijapalkkiot, verkkosivujen ja karttapalvelun toteuttamisen, digitaalisen näyttelyn käsikirjoituksen, näyttelyn konseptin ja toteutuksen kahteen paikkaan, markkinointimateriaalit, valmennukset matkailuyrityksille) ja investoinnit digitaalisen näyttelyn tekniikkaan. Inarin ja Sodankylän kunnat jakaisivat hankkeen omarahoitusosuuden. Inarin kunnan omarahoitusosuus olisi enintään 25 172 € ja Sodankylän 33 703 €. Tästä 10 356 € on sisällytetty yritys- ja kehittämisspalvelujen hankkeita koskevaan varaumaan talousarvion 2025 toteuttamiseksi ja 14 817€ kohdentuisi vuodelle 2026.

Esittelijä

Kehitysjohtaja Henna Kontsas

Päätösehdotus

Elinvoimajaosto päättää

1. että Inarin kunta hakee päähakijana Sotahistoriasta matkailuvetovoimaa Pohjoiseen Lappiin -hanketta Lapin liiton 28.2.2025 päättyvässä JTF-rahoitushaussa
2. Inarin kunnan sitoutumisesta hankkeen enintään 25 200 euron omarahoitusosuuteen
3. valtuuttaa kehitysjohtajan tekemään teknisiä muutoksia hankehakemukseen.
4. valtuuttaa kehitysjohtajan tekemään hankkeen toteutuksen aikaiset hankinta- ja muut sopimukset
5. valtuuttaa kehitysjohtajan jatkamaan muiden rahoituslähteiden kartoittamista ja hakemaan rahoitusta toisaalta, mikäli hanke ei saa rahoitusta JTF-haun kautta.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Elinvoimajaosto hyväksyi kohdat 1.-3. ja 5. kehitysjohtajan esityksen mukaisesti.

Elinvoimajaosto korjasi ja hyväksyi kohdan 4. alla olevassa muodossa:
"Valtuuttaa kehitysjohtajan tekemään hankkeen toteutuksen aikaiset hankinta- ja muut sopimukset hankkeen budjetin raameissa".

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Toimeksi: kehittämiskoordinaattori

Lisätietoja: kehitysjohtaja Henna Kontsas, puh. 040 351 1330,
henna.kontsas@inari.fi
